Mededeling aan de raad

Van	:	Burgemeester en wethouders
Datum B&W	:	4 maart 2024
Onderwerp	:	Evaluatie werkzaamheden 2022-2023 Coöperatie Appelscha Regio 3.0
Portefeuillehouder	:	Wethouder Jan van Weperen
Domein	:	Ruimte

Kennis te nemen van

- De evaluatie van de werkzaamheden van Coöperatie Appelscha regio 3.0 in 2022-2023.

Inleiding

Sinds 2019 zet Coöperatie Appelscha Regio 3.0 (hierna CAR3.0) zich met subsidie en ondernemersbijdragen in voor de regiomarketing van Ooststellingwerf om recreatie en toerisme te bevorderen. De werkzaamheden zijn gericht op de realisatie van samenwerking tussen ondernemers, innovatie en kwaliteit in het aanbod en gebiedsgerichte promotie. Uit de evaluatie in 2021 bleek dat CAR3.0 heeft bijgedragen aan de promotie van Ooststellingwerf en samenwerking tussen ondernemers en dat gezamenlijke inspanningen met Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland (TRZF) de eerste resultaten hadden opgeleverd. Wel waren regionale samenwerking en slim gebruik maken van de toeristische netwerken zodat de schaalniveaus elkaar versterken, aandachtspunten.

In de Samenwerkingsagenda en het Collegeakoord is opgenomen dat er opnieuw een evaluatie moet plaatsvinden. Deze raadsmededeling gaat in op deze evaluatie over de periode 2022-2023 en richt zich op de resultaten van CAR3.0 met betrekking tot regiomarketing. Daarin wordt ook het (potentiele) raakvlak met de aanpak van andere partijen als TRZF en Recreatieschap Drenthe betrokken, als ook het thema ‘duurzaam recreëren’.

Kernboodschap

Resultaten werkzaamheden CAR3.0

De werkzaamheden van CAR3.0 hebben in de periode 2022-2023 geleid tot het voortzetten van samenwerking tussen ondernemers, diverse campagnes voor gebiedspromotie, exploitatie van de Bosbergtoren en projecten die bijdragen aan kwaliteit en innovatie in het aanbod zoals ideeontwikkeling met studenten van NHL Stenden Hogeschool om beleving en educatie toe te voegen aan de Bosbergtoren en de ontwikkeling van lokale routes langs knooppunten, waaronder een meerdaagse streekwandelroute van 100 kilometer langs de mooiste gebieden in de gemeente. De positionering van Ooststellingwerf als ‘Buitensport Walhalla bij Appelscha’ is in deze activiteiten leidend geweest. In de bijlage in het Activiteitenverslag 2022 2023 van CAR3.0 zijn de werkzaamheden nader toegelicht.

De coöperatie heeft 13 leden en daarnaast is samenwerkingspartner VTRBO/TIP Appelscha met 160 leden collectief lid van CAR3.0. Beide organisaties zijn voornemens te fuseren. Uit de cijfers blijkt een gestegen bereik van appelscha.nl (de website had in 2023 ‘slechts’ 30% minder unieke bezoekers dan de website van Het Andere Friesland) en er hebben meer dan 60 ondernemers geparticipeerd in diverse campagnes. We kunnen er redelijkerwijs vanuit gaan dat dit zich vertaalt in meer bezoekers in onze gemeente en meer overnachtingen.

Uit de inkomsten van de toeristenbelasting blijkt dat er in 2022 sprake is van een stijging van het aantal overnachtingen in vergelijking met de periode voor corona. Alleen in 2021 (tijdens corona) was het aantal overnachtingen hoger.

Geen dekkend verdienmodel
De subsidies die CAR3.0 heeft ontvangen waren bedoeld als een eenmalige investering om de organisatie te ondersteunen bij het ontwikkelen van een verdienmodel om op termijn de kosten te dekken. Dit model zou tot stand komen door samenwerking en exploitatie van toeristische voorzieningen. Echter, het lijkt onhaalbaar voor CAR3.0 om zonder aanvullende subsidie te kunnen voldoen aan de gewenste ambities.

Het is van meerwaarde voor recreatie en toerisme in onze gemeente om de opgebouwde ondernemerssamenwerking binnen CAR3.0 én met VTRBO/TIP Appelscha te behouden. Dit geldt ook voor de positionering van Ooststellingwerf als Buitensport Walhalla Regio Appelscha en de aanbodontwikkeling zoals routes op basis van knooppunten en de Bosbergtoren (voortzetten torenexploitatie). Hoewel een strategiewijziging nodig is voor meer samenwerking in de regio en een actievere regierol hierin van de gemeente, biedt CAR3.0 kansen voor de toekomst op basis van de ingezette koers en de lokale betrokkenheid.

De exploitatie van de Bosbergtoren heeft de afgelopen 1,5 jaar circa € 32.000 opgebracht. Het bestuur van CAR3.0 heeft deze middelen gereserveerd voor nog te besteden kosten zoals aanduidingen rondom de toren, optimaliseren promotie en tegenvallende bezoekersaantallen. Er is afgesproken dat er aan de hand van de ontwikkelingen in 2024 (exploitatie CAR, Bosbergtoren, fusie CAR en VTRBO, recreatievisie) begin 2025 wordt afgestemd wat een passend niveau is voor deze reserve.

Dilemma's en kansen in regionale samenwerking
In het kader van de grensligging van Ooststellingwerf ontvangt niet alleen CAR3.0, maar ook andere regionale organisaties subsidie om recreatie en toerisme te bevorderen. In de vorige evaluatie van CAR3.0 waren regionale samenwerking en slim gebruik maken van de toeristische netwerken reeds aandachtspunten. Dit geldt nog steeds.

Momenteel is er voornamelijk afstemming tussen CAR3.0 en de regionale organisaties over lopende projecten en activiteiten. Voor CAR3.0 vormt meer samenwerking een uitdaging. De organisatie geeft aan dat het lastig is een goede balans te vinden tussen de inzet van hun beperkte beschikbare uren voor hun eigen campagnes voor 'Buitensport Walhalla bij Appelscha' en deelname aan regiomarketingprojecten van andere regio's met een andere positionering.

Een actievere samenwerking is echter wel wenselijk om elkaar te versterken. Hierbij kan een regierol van de gemeente waardevol zijn. De gemeente is immers zelf ook betrokken bij de uitvoering van activiteiten door verschillende organisaties. Een grotere regierol van de gemeente kan zorgen voor betere koppeling van organisaties en hun werkzaamheden, waarbij de gemeente samen met CAR3.0 als schakel kan fungeren tussen lokale en regionale initiatieven.

Taken, activiteiten regionale organisaties en kansen samenwerking met CAR3.0:

1. **TRZF (Stichting Regiomarketing Zuidoost Friesland):**
    - *Taken:* regiomarketing Het Andere Friesland, versterken netwerk, bevorderen kennis en gastvrijheid, regionale toeristische informatievoorziening, promotie bij doelgroepen, vertegenwoordiging bij stakeholders. Schakel tussen lokale partijen en Merk Friesland.
    - *Huidige activiteiten met CAR3.0:* Deelname aan projecten zoals persreizen en Duitse marktbewerking, presentatie van Buitensport Walhalla in uitingen van Het Andere Friesland.
    - *Potentiële kansen, ter overweging:* O.a. actief uitwisselen content uit Ooststellingwerf voor TRZF-uitingen, participatie in productontwikkelingsprojecten, mogelijke verkenning gebruik database zuidoostfriesland.nl om dubbele invoer te voorkomen (is dezelfde leverancier als die van drenthe.nl en visitfriesland.nl)

2. **Koloniën van Weldadigheid:**
    - *Doel:* Het gebied aantrekkelijker maken voor toeristen door het zichtbaar en beleefbaar maken van UNSECO koloniën, gebiedsverhaal, en recreatieve kwaliteiten.
    - *Huidige activiteiten Ooststellingwerf:* Participatie sinds 2023, Ooststellingwerf wordt meegenomen in de uitingen als onderdeel van de regio.
    - *Potentiële kansen ter overweging:* O.a. ontwikkelen eigen aanbod in lijn met gebiedsverhaal Koloniën (armoede en verzorgingsstaat), beoogde kolonie-audiotour van CAR3.0 inbedden in regioplan Koloniën. Voor het concept meerjarenplan voor de Koloniën is recent afstemming gezocht met de CAR3.0 om de beoogde audio een plek te geven.

3. **Recreatieschap Drenthe:**
    - *Taken:* Beleidsadvisering, stimuleringsfonds recreatie en toerisme, beheer/onderhoud en aanleg routes, projecten en informatievoorziening op provinciaal niveau, inclusief Ooststellingwerf.
    - *Huidige activiteiten Ooststellingwerf:* zichtbaar in toeristische informatievoorziening online en offline initiatieven (ook meeliften Oercampagnes), trainingen TIP, steun gebruikersgroepen MTB/hippisch, fondsbijdragen voor projecten, duurzaam toerisme Drents Friese Grensstreek, deelname gebiedsontwikkeling Fochteloërveen, steun LAW Stellingenpad en Drenthepad en verkenning Fietspad van de toekomst (m.n. actueel in Drents Friese Wold).
    - *Potentiële kansen ter overweging:* meer benutting Stimuleringsfonds voor (bovenlokale) projecten, inzet op nieuwe beborde themafietsroute Recreatieschap, mogelijke verkenning gebruik database drenthe.nl om dubbele invoer te voorkomen (is dezelfde als die van zuidoostfriesland.nl en visitfriesland.nl)

4. **Marrekrite:**
    - *Taken:* Beheer/onderhoud en aanleg routes, projecten en informatievoorziening op provinciaal niveau, exclusief Ooststellingwerf.
    - *Huidige activiteiten Ooststellingwerf:* als onderdeel van Zuidoost Friesland is Ooststellingwerf onderdeel van de water- en landrecreatie projecten waarin de Marrekrite faciliteert en/of opdrachtnemer is voor verschillende projecten, zoals de Turfroute, TOP's, en het fiets- en wandelknooppuntensysteem.
    - *Potentiële kansen ter overweging:* afstemming op projectbasis

5. **Merk Fryslân:**
    - *Taken:* Marketing- en promotiecampagnes van toeristisch Fryslân in binnen- en buitenland, en afstemming en samenwerking met de regio's binnen de provincie.
    - *Huidige activiteiten Ooststellingwerf:* de marketingorganisatie TRZF van de regio Zuidoost Friesland werkt nauw samen en stemt de campagnes af met Merk Fryslân.
    - *Potentiële kansen ter overweging:* samenwerking met TRZF is van belang om het merk Appelscha ook in het buitenland onder de aandacht te brengen.

Duurzame recreatie
Het concept van duurzame recreatie heeft een plek gekregen in de meerjarenvisie 'Doorkijk Buitensport Walhalla 2030' van CAR3.0: '*met een voller land, meer toeristen en meer behoefte aan de rust van de natuur dus belangrijk om de bezoekersstromen goed te managen. Hiertoe dient een hoofdstructuur van 'poorten' waar voorzieningen, routeknooppunten, openbaar vervoer, verhuurfaciliteiten en parkeergelegenheden te vinden zijn*.'

Vervolg

De inzet van CAR3.0 en ook de samenwerking met de regionale organisaties nemen een centrale positie in bij het opstellen van de toeristische ontwikkelagenda voor Ooststellingwerf in 2024. De beleidskeuzes in deze agenda moeten richting geven aan de afspraken met de organisaties, die zich gefinancierd door de gemeente inzetten voor toerisme en recreatie in Ooststellingwerf. Hiermee kunnen we onze overeenkomsten met deze organisaties over rollen, taken en samenwerking zo nodig vernieuwen. Vooruitlopend op het nieuwe beleid is er alvast gestart met een operationeel afstemmingsoverleg tussen CAR3.0 en de gemeente om de werkzaamheden van verschillende partijen effectiever te coördineren en kunnen CAR3.0 en gemeente samen fungeren als schakel tussen lokale en regionale initiatieven.

Verder wordt de meerjarenvisie van CAR3.0, inclusief de benadering van duurzame recreatie, als input gebruikt voor de toeristische ontwikkelagenda voor Ooststellingwerf. Duurzame recreatie is al een pijler in de Regionale Toeristische Ontwikkelstrategie Zuidoost Friesland, die - conform het Collegeakkoord - als basis dient voor deze ontwikkelagenda.

Bijlagen

- Activiteitenverslag CAR3.0 2022-2023
- Jaarplan Buitensport Walhalla bij Appelscha 2024 met doorkijk naar 2030